

типовими позовами.

В свою чергу Смирнов В. Т. висловив занепокоєння станом наукових розробок щодо регресу: «Не можна сказати, що питання регресних зобов'язань не отримали висвітлення в науці радянського цивільного права. Їм приділяли чималу увагу, що багато в чому сприяло з'ясуванню поняття, ролі та значення регресних зобов'язань стосовно, головним чином, до окремих інститутів радянського цивільного права. Однак ці дослідження не усунули всіх спірних питань, які зустрічаються при розгляді регресних зобов'язань. Спірним залишається, насамперед, саме поняття регресного зобов'язання, його юридична природа і зміст, а тому право регресу, має не тільки теоретичне, але насамперед і практичне значення, потребує подальшої глибокої і ретельної розробки» [2, с. 71].

З урахуванням наведеного аналізу особливостей розгляду та вирішення справ, що виникають із страхових правовідносин, зазначимо, що в першу чергу, суду слід враховувати специфіку правового регулювання конкретних страхових правовідносин, а також аналізувати проблемні питання, пов'язані з розглядом страхових справ судами, що має призводити до удосконалення нормативної бази та практики розгляду справ судами.

Література

1. Пацурія Н. Поняття і види страхових правовідносин у сфері господарювання / Н. Пацурія // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 82. – С. 94–98.

2. Смирнов В. Т. К понятию регрессных обязательств / В. Т. Смирнов // Правоведение. – 1960. – № 1. – С. 62–72.

УДК 347.82.001

Бабчук О. А., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Філик Н. В., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОВІТРЯНОГО ПЕРЕВІЗНИКА ЗА ЧИННИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Повітряні перевезення здійснюються у відповідності до вимог Конвенції для уніфікації деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28 травня 1999 року), а також норм Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Повітряного кодексу України та іншими нормативними актами, загальними положеннями про перевезення і правилами перевезення та надання послуг.

Авіація є одним з найважливіших секторів економіки, ефективне

функціонування якого є необхідною умовою розвитку зовнішньоекономічної діяльності та поглиблення міжнародних економічних зв'язків, задоволення потреб населення і суспільного виробництва в повітряних перевезеннях, забезпечення захисту економічних інтересів країни на міжнародному ринку, а також є складовою іміджу держави. Так, в умовах глобалізації світової економіки авіація стає важливим елементом інтеграції країн, в сучасну систему міжнародних економічних зв'язків.

Повітряний транспорт в історичному вимірі є порівняно новим видом транспорту. Водночас, повітряні перевезення набувають все більшого поширення як у нас в країні, так і за кордоном. Така популярність зазначеного виду перевезень обумовлена, в першу чергу, великою, порівняно з іншими видами транспорту, швидкістю, можливістю доставити пасажирів і вантаж в місця призначення, що є недоступними для інших видів транспорту [1, с. 49].

Сьогодні загальновідомо, що повітряний транспорт став одним з основних засобів масових перевезень пасажирів в Україні і у світі. Повітряні перевезення здійснює цивільна авіація, яка має більш широке, ніж тільки транспортний, застосування. Проте, як галузь народного господарства, вона бере участь у вирішенні не тільки чисто транспортних, а й деяких спеціальних завдань, особливо сьогодні в умовах потреби реагування на події по перевезенню поранених і інших потребуючх евакуації, у сільському господарстві, для боротьби з лісовими та іншими пожежами, в геологічній і льодової розвідки, у спортивних та інших цілях. Але, безсумнівно, головне призначення цивільної авіації - здійснення перевезень пасажирів, вантажів і пошти по повітрю переважно на великі, часто міжконтинентальні відстані. Треба визнати, що вантажні повітряні перевезення поки займають у загальному світовому вантажообігу всіма видами транспорту дуже скромне (не більше 1 %) місце, але зате за вартістю вантажів, що транспортуються навряд чи є їм рівні. Україна є однією з країн, що має вагомі здобутки в сфері і авіабудування і є вагомим учасником міжнародних перевезень.

Повітряні перевезення вантажів здійснюються на підставі договору. Однак в Цивільному кодексі України наводиться лише загальне визначення договору перевезення вантажу, а Повітряний кодекс України взагалі не закріплює визначення договору перевезення вантажу повітряним транспортом. На думку Безлюдька І. О., це договір, за яким одна сторона (повітряний перевізник) зобов'язується доставити повітряним шляхом довірений їй другою стороною (вантажовідправником або замовником) вантаж до аеропорту призначення у встановлені у договорі строки та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а замовник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату [2, с. 414].

Отже, в силу зобов'язання з перевезення перевізник зобов'язується доставити вантаж та пасажирів у вказаний пункт призначення, а відправник вантажу, пасажир, інша особа зобов'язується виплатити винагороду за надані транспортні послуги (внести провізну плату).

Суб'єктами правовідносин в сфері повітряного перевезення, відповідно до законодавства України, є авіаційний перевізник і пасажир. Повітряний перевізник – центральний суб'єкт відносин перевезення. Повітряним перевізником визнається будь-яка юридична чи фізична особа, яка виконує повітряні перевезення і має права експлуатанта авіаційної техніки. Щодо іноземних повітряних перевізників визнаються права експлуатанта за документами, які видані компетентним органом відповідної зарубіжної держави і які відповідають вимогам міжнародних договорів та угод, учасницею яких є Україна [3].

Законодавство визначає і інших учасників правовідносин пов'язаних з повітряними перевезеннями: авіаційне підприємство і експлуатант. Авіаційний перевізник (авіаперевізник) – суб'єкт господарювання, що надає послуги з перевезення пасажирів, вантажу, пошти повітряним транспортом (п. 8 ст. 1 ПК України). В свою чергу, експлуатант – юридична або фізична особа, яка експлуатує чи пропонує послуги з експлуатації повітряних суден (п. 36 ст. 1 ПК України).

Авіаційні перевезення поділяються на внутрішні перевезення та міжнародні перевезення. Внутрішні перевезення – це перевезення, при яких пункт відправлення і пункт призначення розташовані на території однієї держави і перевезення не передбачає зупинки на території іншої держави.

Міжнародні перевезення – це перевезення, здійснюване відповідно до договору міжнародного повітряного перевезення, при якому пункт відправлення і пункт призначення незалежно від наявності перевантаження або перерви в перевезенні розташовані: а) на території двох держав, б) на території тієї самої держави, якщо передбачена зупинка на території іншої держави.

Окремо визначається так зване змішане перевезення – перевезення пасажирів, багажу або вантажу, здійснюване перевізниками різних видів транспорту. При будь-яких видах перевезень авіаційний перевізник завжди має право: встановити свої правила повітряних перевезень, які спрямовані на підвищення ефективності та якості перевезень і не містять умов та норм обслуговування пасажирів і клієнтури нижчих за рівень вимог, встановлених відповідним органом державної виконавчої влади; відмовити пасажирів в перевезенні у випадках, передбачених правилами перевезення на повітряних лініях.

У свою чергу, за пасажиром завжди залишається право відмовитися від повітряного перевезення і одержати назад суму грошей у порядку, встановленому законодавством України [6].

Література

1. Оніщенко О. В. Договір перевезення повітряним транспортом: деякі цивільно-правові аспекти / О. В. Оніщенко // Юридичний вісник. – № 4 (13). – 2009. – С. 49–53.

2. Безлюдько І. О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / І. О. Безлюдько; Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2005. – 13 с.

3. Повітряне право України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mybiblioteka.su/tom12/1-82825.html>.

УДК 347.1 (043.2)

Білоконна І. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Природнім суб'єктом права є фізична особа. Водночас, в цивільних відносинах беруть участь й організації, учасниками яких можуть виступати фізичні особи.

Для того, щоб та чи інша організація могла бути учасником цивільного обороту, тобто могла набувати цивільних прав та обов'язків, захищати свої права, вона повинна бути визнана суб'єктом цивільного права – юридичною особою.

Питання про створення юридичної особи має теоретичне та прикладне значення хоча б тому, що воно відображає організаційно-правову форму та вид юридичної особи і навіть сферу її діяльності [2, с. 356].

Юридичні особи створюються в порядку, встановленому законом. Для того, щоб юридична особа з'явилася як така, необхідно, щоб її засновники вчинили низку передбачених законом юридичних дій. Ці дії не є рівнозначними для різних юридичних осіб. Так, одні юридичні особи створюються самою державою та достатньо лише рішення засновника, та лише воно здатне легалізувати підприємство, оскільки має нормативну силу. Інші юридичні особи засновуються приватними особами. Створення деяких організації має високу соціальну значимість, що потребує окремого дослідження державними органами можливості їх існування. В усіх перелічених випадках необхідний різний ступінь впливу держави на створення юридичних осіб. В залежності від цього виділяють різний порядок створення юридичних осіб:

— розпорядчий порядок створення юридичних осіб характеризується